Z nových zisků archivu 2: Dosud neznámé autentické svědectví z bojů o Masarykovo nádraží během Pražského povstání v květnu 1945

Květnové pražské povstání v samém závěru druhé světové války patří k událostem, popsaným již mnohokrát v odborných historických pracích, v krásné literatuře i ve filmové produkci. Průběh bojů dokumentují početné konvoluty fotografií, filmových záznamů a samozřejmě též písemných pramenů. Přesto i po více než sedmdesáti letech se podařilo pracovníkům Archivu hlavního města Prahy objevit a získat souhlas k volnému publikování s následně vytvořenou vlastní digitální replikou dosud neznámého dokumentu k bojům v rámci Pražského povstání.

Jedná se o dva útlé svazky, popisující podrobně boje o Masarykovo nádraží (v letech okupace přejmenovaného na Hybernské nádraží) v době Pražského povstání v květnu 1945 (konkrétně mezi 5. a 16. květnem), mezi oddíly pražských povstalců a ustupujícími německými jednotkami. Autorem popisu (včetně většiny bohaté fotografické dokumentace) je ing. Vratislav Rýpar (nar. 1920), který se konfliktu účastnil jako příslušník odbojové skupiny Zpravodajská brigáda Toledo, k jehož členům patřili zejména členové Českého veslařského klubu v Praze - Podolí. Obránci nádraží odráželi usilovné útoky jednotek SS, kterým se podařilo proniknout do staniční budovy a 8 května část povstalců (včetně Ing. Rýpara) zajmout. Díky šťastné náhodě a rychle se měnící situaci nakonec nedošlo k jejich původně zamýšlené popravě, ale byli propuštěni ještě tentýž den. Tvrdé boje ovšem areál nádraží a několik okolních domů v Hybernské ulici těžce poškodily.

Dosud nejpodrobnější popis událostí, podaných Ing. Rýparem - doplňuje jím provedený kreslený plánek a celkem 37 fotografií, zachycujících mj. odbojovou skupinu Toledo.

Reportáže z průběhu bojů o Masarykovo nádraží tvoří součást rodinného archivu Rýparových, kde se kromě rodinných dokumentů nacházejí např. doklady k působení Vratislava Rýpara v československém jaderném výzkumu na přelomu 50. a 60. let 20. století. Rodinný archiv byl již do Archivu hl. m. Prahy předán, trvalé uložení deníků potomci Ing. Rýpara zvažují, ale vzhledem k jejich již zmíněnému souhlasu s volným vystavením kompletní digitální repliky deníků v rámci digitalizovaných fondů na archivním webu, je tudíž odborným badatelům i laickým zájemcům o květnové události v Praze v podstatě plnohodnotně přístupný, navíc sdíleným způsobem na internetu.

(TS)